

Wychodzi w Krakowie
co tydzień przez czas pory zdrojowo-
kąpielowej.

Biurowisko Redakcyi i Administracyi
W KRYNICY
w c. k. Zakładzie Zdrojowym.

Prenumeratę miejscową przyjmuje
Administracya „Czasu“ w Krakowie,
gdzie także dostać można pojedy-
nych Numerów „Krynicy.“

KRYNICA

Tygodnik poświęcony ojczystym Zakładom
zdrojowo-kąpielnym.

Redaktor

Dr. MICHAŁ ZIELENIEWSKI

Lekarz Rządowy c. k. Zakładu Zdrojowego w Krynicy.

Prenumerata wynosi

w Krakowie na miejscu 1 zhr.
w Monarchii austriacko-
węgierskiej z przesył-
ką pocztową 1 zhr. 20 c.

Numer pojedynczy . . . — 6 „

Należytość za prenumeratę lub za
umieszczenie ogłoszeń odsyłać na-
leży **franco** do **Biura Administracyi.**

O BOROWINIE LEKARSKIEJ

z poglądem na

KĄPIELE BOROWINOWE

udzielane w Krynicy,

skreślił

Dr. Zieleniewski.

(Ciąg dalszy).

Zdaniem REHMANN¹⁾ okolice równin nadwiślańskich dostarczają licznych przykładów torfowisk łąkowych. Najwięcej obfituje w nie zachodnia część W. K. Krakowskiego, to jest okolica zawarta między Przemszą Czarną, Wisłą i granicą Królestwa Polskiego. Wysoki stopień wilgoci i obecność roślin, które obdarzone silnym wzrostem, posiadają własność obumierania od spodu, są warunkami niezbędnymi do tworzenia się namienionej borowiny łąkowej. Takich roślin dostarczają w naszym pasie przedewszystkiem trawy i mchy; pomiędzy pierwszemi najważniejszą gra rolę *Wetnianka pęczkowna* (*Eriophorum vaginatum*) i kilka *Turzyc* (*Carex elongata, canescens, flava, Oederi, pulicaris*), pomiędzy mchami zaś *Torfowce* (*Sphagnum*) i *Płonniki* (*Polytrichum*). Rzadko występują te rośliny przy tworzeniu torfowisk w odosobnieniu, zazwyczaj mieszają się z sobą i przyczyniają wspólnie do utworzenia torfu, co wreszcie od miejsca i gleby zależy. Po miejscach zapadłych, zawsze wodą zalanych ukazują się trawy wyżej wspomnianych gatunków i tworzą z początku zbite, odosobnione, zaledwie kilkanaście cali szerokie, niekiedy pływające poduszeczki. Woda pomiędzy temi poduszeczkami wypełnia się *Torfowcem* z gatunków *Sphagnum acutifolium* i *cuspidatum*. Z biegiem czasu poduszeczki rozrastają się, cięższą i zapadają; zanurzone obumierają od spodu i tworzą nowe pędy od wierzchu; stopniowo zwiększa się także ilość *Torfowca*, który również obumiera od spodu, a obumarłe jego części opadają na dno wody i tworzą pierwszy pokład torfu. Taka czynność żywotna może trwać kilka do kilkudziesięciu lat; przynależy nareszcie chwila, gdzie zgłębienie wypełnia się zupełnie

torfem i równa się z otaczającym go po poziomem. Wówczas tworzy się torfowisko podniesione (*Hochmoor*), o którym to rodzaju torfu wspomnieliśmy wyżej, mówiąc, co rozumiemy pod nazwiskiem borowiny górskiej. Z każdym rokiem przybywa nowy pokład obumarłych części roślinnych, pokłady te wznoszą się coraz to więcej nad otaczający je poziom, a z biegiem czasu mogą dojść do bardzo znacznej grubości. Jedynie tylko zupełne osuszenie miejscowości może przerwać tworzenie się torfu. W naszych stronach, po miejscach płytkich, płaskich, śródleśnych, więcej wilgotnych aniżeli mokrych, *Torfowiec* występuje w zupełnym odosobnieniu, a do dwóch poprzedzających gatunków przyłącza się i *Sphagnum cymbifolium*. Miliony okazów tych mchów łączą się w jednostajny biały trawnik, który obumierając od dołu, jest w stanie utworzyć nieraz znaczne pokłady torfu, należącego do działu borowiny, o której obecnie mówimy.

Inaczej ma się rzecz po miejscach równych otwartych, o zmiennym zasobie wilgoci. Miejsce traw turzycowatych zastępuje tu *Płonnik* (z gatunku *Polytrichum commune* i *juniperinum*, a w okolicach górskich *P. strictum*). Mchy te rosną w postaci zbitych, twardych poduszeczek, nieraz kilka stóp w szerokości dochodzących, na pierwszy rzut oka do kretowisk bardzo podobnych. Tysiące takich poduszeczek pokrywa powierzchnię ziemi, na nich porastają zazwyczaj *wrzosy* lub inne krzewinki z rodziny borówkowatych, a przestrzeń wolną pomiędzy nimi wypełnia dopiero *Torfowiec*. Im więcej wilgotną jest jaka okolica, tym silniejszy jest wzrost takich poduszeczek płonnikowych, dają one w każdym przypadku rodzaj torfowiska podniesionego, którego wzrost daleko powolniej się odbywa, aniżeli w przypadku powyżej określonym.

(C. d. n.)

ROZMAITOŚCI.

GŁOS KRAJOWEJ RADY ZDROWIA
O NASZYCH ZDROJOWISKACH.

Sprawozdanie

Prof. Dra Czyżewicza.

(Ciąg dalszy).

„W roku 1874 najczęściej gości szukało poratowania zdrowia w Krynicy (2078 osób). Zdrój ten będący wła-

¹⁾ REHMANN A. O mchach i wątrobowcach Galicyi zachodniej i stosunku ich do ogółu roślinności. Patrz: Rocznik Towarzystwa Nauk. Krakowskiego. Poczet III. T. VIII., w Krakowie 1864. str. 271.

snością Wys. Rządu, forsuje najbardziej kapitałem wkładowym, który też należycie się odpłaca. Obecnie przez rychło nastąpić mające otwarcie kolei Tarnowsko-Leluchowskię, zbliża się tutejszy Zakład o 1 milkę do drogi żelaznej, przez co będzie miał nadzwyczaj ułatwioną komunikację. Dotąd ma Krynica pewne cenne dla zdrojowiska nabytki, atoli daleko ma jeszcze bardzo do wystąpienia do współzawodnictwa z zakładami zagranicznymi, zbyt niewnie urządzonymi.

„Nieminiej potrzebuje Krynica przyswoić sobie niektóre nowsze nabytki w urządzeniach zdrojowych, oraz ujęcia całego Zakładu w pewien system naprzód określony. W tym względzie na zapytanie c. k. Ministerstwa Rolnictwa przedłożyła c. k. krajowa Rada zdrowia bardzo dokładne *exposé*, wykazujące potrzeby i warunki wzrostu Zakładu Krynickiego *). Dlatego tu musimy się odwołać na tę pracę i o wprowadzenie w życie zawartych tamże wniosków gorąco się upomnieć, tém bardziej, że Krynica niesie

*) Zobacz: „*Memoryał przedłożony przez c. k. krajową Radę zdrowia*, na wezwanie c. k. Ministerstwa Rolnictwa, wypracowany przez Prof. Dra Czyżewicza, a na posiedzeniu Rady zdrowia d. 18 Stycznia 1875 r. przyjęty — Według zdania Prof. Dra Czyżewicza, niektóre z wniosków wspomnianego memoriału zostały już w życie wprowadzone.

ładny czysty dochód i doświadczenie okazało, iż wszelkie wkłady oplacają się należycie.

„Drugie miejsce zajmuje co do ilości gości (2033) u podnóża skalistych gór tatrzańskich, nad bystrym Dunajcem, tuż obok dzikich Pionin położona Szcza w n i c a. O ile fundusze prywatnej osoby podolać mogą, zrobiono tam bardzo wiele i niezawodnie pobyt letni należy do najprzyjemniejszych w tém właśnie zdrojowisku. Atoli choć od natury bogato wyposażona, chociaż leży w czarującej okolicy, gniecie i ją brak kapitału wkładowego, oraz odległość od dróg żelaznych, a tém samém utrudniona komunikacya.

(C. d. n.)

WSPÓŁCZESNY RUCH GOŚCI w zdrojowiskach krajowych.

	osób
W Ciechocinku od otwarcia Zakładu do 30 Czerwca 1244.	
W Krynicy „ „ „ „ 10 Lipca 1104.	
W Rabce „ „ „ „ 19 Czerwca 92.	
W Szcza w n i c y „ „ „ „ 30 „ 790.	
W Swoszowicach „ „ „ „ 5 Lipca 87.	

Główny Redaktor *Dr. Michał Zieleniewski.*

Redaktor odpowiedzialny *Józef Łakociński.*

VI. LISTA GOŚCI przybyłych do c. k. Zakładu Zdrojowego w Krynicy od dnia 3 do 10 Lipca 1877 r.

	osób	2	przybył	2	Lipca	
456. Marcinkiewicz Stanisław, służący z żoną z Dąbrowy		2	„	2	„	pod Pogonią.
457. Landau Perl, kupcowa z subjektem z Now. Sącza	„	2	„	2	„	pod Potokiem N. 11.
458. Martusiewicz Agn., żona kasyera kasy oszcz. z córką z Tarnowa	„	2	„	3	„	„ Zamkiem Nr. 22. 23.
459. Charzewski Władysław, obyw. z córką i służą z Tarnowa	„	3	„	3	„	pod 3 Różami.
460. Potkański Kalikst, Dyrektor Banku z Warszawy	„	1	„	3	„	„ „
461. Sztokmar Emilia, żona aptekarza z Krakowa	„	1	„	3	„	„ „
462. Rosenzweig Taube, handlarka z Wieliczki	„	1	„	3	„	u B. Nadła.
463. Feder Blime, handlarka ze Żmigroda	„	1	„	4	„	u M. Luftgłasa.
464. Horbatowa Adelina, żona rządcy dóbr z córką z Król. Pols.	„	2	„	4	„	pod Ulanem.
465. Moraczewska Tekla, właś. dóbr z Wilna	„	1	„	4	„	„ „
466. Chmielińska Teresa, żona Dra Med. z córką i służą z Wilna	„	3	„	4	„	„ „
467. Stanko Otylia, żona Dra Medycyny z Żywca	„	1	„	4	„	pod Opatrznością.
468. Schreter Karolina, wdowa po fabrykancie ze służącą z Żywca	„	2	„	4	„	„ „
469. Schenkel Wolf, rabin z synem z Tarnowa	„	2	„	4	„	u M. Luksa.
470. Ziffer Fani, kupcowa z Chrzanowa	„	1	„	4	„	pod Łososiem.
471. Gross Chaje, „ „ „	„	1	„	4	„	„ „
472. Csesnak Aurelia, żona adwokata z córką i służą z Krakowa	„	3	„	4	„	w Hotelu Warszawskim.
473. Scherzes Breindla, kupcowa z Glinka	„	1	„	4	„	pod Łososiem.
474. Heller Witte, „ z Helmka	„	1	„	4	„	„ „
475. Josefstahl Gila „ z Wieliczki	„	1	„	4	„	„ „
476. Gella Jan, fabrykant kapeluszy z synem z Krakowa	„	2	„	4	„	pod Pogonią.
477. Mikuś Jan, handlarz płótna z Dębowa	„	1	„	4	„	u F. Szkwarty.
478. Dziedzie Józef, „ „ „	„	1	„	4	„	„ „ „
479. Malicka Tekla, żona piernikarza z Jasła	„	1	„	4	„	„ „ „
480. Rosenblatt Józef, Docent Univ. Jag. z matką i siostrą z Krakowa	„	3	„	4	„	pod Císem.

481. Kornblum Malke, kupcowa z Krakowa	osób	1	przybył	5	Lipca	pod Łososiem.
482. Leser Regina, kupcowa z Krakowa	"	1	"	5	"	" "
483. Reich Jenta, kucharka	"	1	"	5	"	" "
484. Schreiber Marya, handlarzka z córką z Radomyśla	"	2	"	5	"	u Eisa.
485. Kawęcki Jan, c. k. inżynier z żoną z Tarnowa	"	2	"	5	"	" Białą Różą.
486. Krzeczunowicz Anna, żona Dra Med. z synem ze Lwowa	"	2	"	4	"	pod Cisem.
487. Lizak Aleksandra, żona c. k. inżyniera lasów z Czerniowic	"	1	"	5	"	pod Białą Różą.
488. Podlewski Karol, urzęd. banku z Maryą Mierzyńską z Krakowa	"	2	"	4	"	u Warnickiego.
489. Geiselreiter Leopoldyna, naucz. z siostrą i służą z Białej	"	3	"	4	"	pod Zamkiem. Nr. 19.
490. Chwalibóg Henryka, obyw. z rodziną i sługami z Król. Polsk.	"	6	"	4	"	pod Cisem.
491. Fischer Chaje, kupcowa z Chrzanowa	"	1	"	5	"	u Röslera.
492. Kordiganer Jochwet, żona rzeźnika z Radomyśla	"	1	"	5	"	" "
493. Wahl Rafael, kupiec z Tarnobrzegu	"	1	"	5	"	" "
494. Podolska Sara, kupcowa z Brodów	"	1	"	5	"	pod Kanarkiem.
495. Enzer Laje, " ze Lwowa	"	1	"	5	"	" "
496. Zdoniński Aron, kupiec z Załóżca	"	1	"	5	"	u M. Luftgłasa.
497. Nusbaum Sara, kupcowa z Gródka	"	1	"	5	"	" "
498. Stolzenberg Süssel, kupcowa z Milatyna	"	1	"	5	"	" "
499. Ban Mina, kupcowa z Tarnowa	"	1	"	5	"	u Eisa.
500. Stadtfeld, " "	"	1	"	5	"	" "
501. Reibscheid Regina, właśc. domu z Tarnowa	"	1	"	5	"	" "
502. Löwenthal Jela, kupcowa z Przemyśla	"	1	"	5	"	" "
503. Celender Ruchla, wyrobnica z Tarnowa	"	1	"	5	"	u Gerheita.
504. Dybuś Marya, właśc. realn. z córką ze Lwowa	"	2	"	4	"	pod Góralelem.
505. Stąpor Aleksander, jurysta ze Lwowa	"	1	"	4	"	" "
506. Landau Mendel, przedsiębiorca z Chają Kozłowską z Pinczowa	"	2	"	4	"	u Cizika.
507. Makomaska Wanda, właśc. dóbr z córką i służą z Rosyi	"	3	"	4	"	pod Dębem.
508. Edelstein Eleonora, żona bankiera z 2 synami z Warszawy	"	3	"	5	"	pod Kosynierem.
509. Korngut Sara, kupcowa z Bochni	"	1	"	5	"	u Schwarza.
510. Kachane Rose, " "	"	1	"	5	"	" "
511. Dankewics Chane " z Tarnowa	"	1	"	5	"	" "
512. Spire Feige, " z Łukawicy	"	1	"	5	"	pod Palma.
513. Laks Reisl, służa z Ryfką Wałach służą z N. Sącza	"	2	"	5	"	" "
514. Salzman Chaim, student z Warszawy	"	1	"	4	"	u Frenzla.
515. Beneszek Karolina, żona c. k. Starosty z córką z Jarosławia	"	2	"	4	"	w Łazienkach Nr. 8.
516. German Emilia, żona profesora z Jarosławia	"	1	"	4	"	" "
517. Nudzionka Zofia, praczka z Matyldą Ehm z N. Sącza	"	2	"	4	"	pod Cisem.
518. Szremer Matylda, kupcowa z fam. i służ. z Granicy Kr. Pol.	"	5	"	4	"	pod Kominiarzem.
519. Dobrzycka Rozalia, żona rządcy z Adelą Ehrlich i Maryą Ustyanowicz z Wołynia	"	3	"	5	"	" Kurkiem.
520. Horwat Malwina, obyw. z Anielą Ludzińską z Krakowa	"	2	"	5	"	u Ziemińskiego.
521. Solska Ludwika, córka nauczyciela z Rzeszowa	"	1	"	5	"	" "
522. Altenberg Henryk, księgarz z Warszawy	"	1	"	3	"	pod Pagatem.
523. Landau Jetti, kupcowa z Krakowa	"	1	"	5	"	" "
524. Probststein Anna, obyw. z " "	"	1	"	5	"	" "
525. Moszyński Antoni, urzędnik z Warszawy	"	1	"	5	"	pod Zamkiem Nr. 16.
526. Makarewicz Emilia, żona inż. kol. żel. z dzieckiem z Tarnowa	"	2	"	5	"	pod Białym Orłem.
527. Brunner Celestyna, żona kapitalisty z siostrą i służą ze Lwowa	"	3	"	6	"	pod Ulanem.
528. Kopycińska Helena, nauczycielka z matką z Chrzanowa	"	2	"	6	"	pod Trąbką Nr. 19.
529. Bratkowska Michalina, obyw. z córką i służą ze Lwowa	"	3	"	5	"	pod Kurkiem.
530. Geller Jan, abiturjent gimn. z Gnileza	"	1	"	6	"	pod Sobieskim.
531. Klinger Sara, kupcowa ze służą z Bochni	"	1	"	6	"	u M. Kaila.
532. Eisenberg Breindla, kupcowa z Tarnowa	"	1	"	6	"	" "
533. Siudmak Karolina, " "	"	1	"	26	Czerweca	u Krumholza.
534. Schenkel Chawe, " "	"	1	"	28	"	u M. Luftgłasa.
535. Zarański Stanisław, dyr. wyż. sądu kraj. z fam. i służą z Krakowa	"	7	"	5	Lipca	u Dudzika.
536. Kachane Helena, kupcowa z Krakowa	"	1	"	5	"	pod Łososiem.
537. Epstein Dina, " "	"	1	"	5	"	" "
538. Gerschfinkel Sara, " z Będzina	"	1	"	5	"	" "
539. Gronner Minelle, " z Chrzanowa	"	1	"	1	"	u Röslera.
540. Bodner Helena, właśc. dóbr z Potoka złotego	"	1	"	6	"	pod Opatrnością.

541. Wangerman Celes., wdowa po konsyl. z córką i A. Lerda z Tarnowa osób	3	przybył	6	Lipca	pod Gwiazdą.
542. Lipstadt Józef, kupiec z żoną i córką z Warszawy	"	3	"	6	u Cizika.
543. Goldhamer Hendla, kupcowa z Drohobycza	"	1	"	6	u L. Braunfelda.
544. Reiger Itte, kupcowa z Drohobycza ze służącą	"	2	"	6	" "
545. Nenstein Elke, kupcowa z synem i kucharką z Drohobycza	"	3	"	6	" "
546. Janicka Wiktorya, obyw. z Król. Polsk.	"	1	"	7	pod Góralem.
547. Leopold Zofia, obyw. z sługą z Król. Polsk.	"	2	"	7	" "
548. Sohanik Aniela, obyw. ze Zbaraża	"	1	"	7	pod Białym Orłem.
549. Kopczyńska Stefania, obyw. z Roznoszyc	"	1	"	7	" " "
550. Kostecki Faust, obyw. z Warszawy	"	1	"	7	pod Zegarem.
551. Sinkiewicz Kazim., asyst. farm. z siostrą Sabiną z Przemyśla	"	2	"	7	pod Ulanem.
552. Serda Franciszka, córka Dra Med. ze Lwowa	"	1	"	7	u Cizika.
553. Skrzyńska Julia, wł. dóbr z 2 dziećmi, z Teodozyą Nachtscheine i sługą z Podzamcza	"	5	"	7	pod Kosynierem.
554. Judkiewicz Rozalia, obyw. z córką i sługą z Krakowa	"	3	"	7	pod Zieloną górą.
555. Halberstam Hinde, kupcowa z Baranowa	"	1	"	7	u Röslera.
556. Hollender Dawid, wyrobnik	"	1	"	7	" "
557. Majewski Tadeusz, student z Król. Polskiego	"	1	"	7	pod Orłem Nr. 10.
558. Epstein Marya, obyw. z Pauliną Glücksburg i 2 synami z Soczowki (Król. Polsk.)	"	4	"	7	pod Cisem.
559. Steirejm Chaje, kupcowa z Równego pola (Rosya)	"	1	"	8	u Kajla.
560. Anowitz Małka, handlarka z Tarnowa	"	1	"	8	pod Kanarkiem.
561. Żeglikowski Stan., urzęd. z Emilią Żeglikowską z Krakowa	"	2	"	8	pod Pogonią.
562. Kraft Alojzy, obyw. z Koszyc (Węgry)	"	1	"	3	pod Góralem.
563. Dendely Karol, obyw. z Koszyc (Węgry)	"	1	"	3	" "
564. Hr. Stadnicka Karolina, właśc. dóbr z Celiną Skrzyńską i służącą z Kobylanki	"	3	"	7	pod Kosynierem.
565. Kowalski Innocenty, właśc. dóbr z Bircza	"	1	"	7	w Hotelu Warszawskim.
566. Lunda Andrzej, podkomisarz pocztowy ze Lwowa	"	1	"	8	w Hotelu Krakowskim.
567. Ryx Bronisław, właśc. dóbr z Krakowa	"	1	"	8	" "
568. Samolewicz Jadwiga, żona dyrektora gimn. ze Lwowa	"	1	"	8	pod Topolami Nr. 10.
569. Kamińska Wiktorya, żona oficjala rach. z Bolechowa	"	1	"	8	" " " "
570. Lotka Jakób, ksiądz ewang. z rodziną i sługą	"	7	"	8	u Frenzla.
571. Kruszowska Antonina, żona inżyniera z 2 dziećmi, guwer- nantką i boną z Warszawy	"	5	"	8	pod Cisem.
572. Gubrynowicz Ludwika, żona księgarza z synem ze Lwowa	"	2	"	8	" "
573. Szeparowicz Am., żona Dra Med. z córką M. Strzembosze ze Lwowa	"	2	"	8	pod Trąbką N. 14.
574. Lesińska Cecylia, obyw. z córką z Krakowa	"	2	"	9	u Cizika.
575. Prauss Helena, żona inżyn. z córką z Warszawy	"	2	"	9	" "
576. Cybulska Józefa, wdowa po prof. Uniw. z 2 córkami i sługą z Krakowa	"	4	"	9	pod Pogonią.
577. Brandstoffer Freide, wyrobnicza z Brzeska	"	1	"	9	u Luftgłasa.
578. Schenire Mirl, kupcowa ze sługą z Krakowa	"	2	"	9	" "
579. Bazyk Petronela, kucharka z Gorlic	"	1	"	9	u M. Rosenbluma.
580. Kirschner Filip, student z Podgórze	"	1	"	9	pod Sobieskim.
581. Steinberg Franciszka, nauczycielka z Podgórze	"	1	"	9	" "
582. Paulo Feliksa, żona malarza ze Lwowa	"	1	"	9	u Wantucha.
583. Oraczewski Onufry, sekretarz wydziału pow. z Rzeszowa	"	1	"	8	pod Szwajcarem N. 1.
584. Tworowska Helena, obyw. z córką z Woli mielniew. (Rosya)	"	2	"	8	pod Białym Orłem.
585. Hr. Dzieduszycki Izidor, właśc. dóbr z Krakowa	"	1	"	9	pod Ulanem.
586. Beckmann Sara, restauratorka z córką	"	2	"	10	u Braunfelda.
587. Hollender Cina, handlarka z Piwniczny	"	1	"	10	pod Kanarkiem.
588. Bogusz Felicja, właśc. dóbr z rodziną z Rosyi	"	3	"	10	pod Litwinką.
589. Denkerowa Sabina, właśc. dóbr z służącą z Gologowa (Rosya)	"	2	"	10	u Cizika.
590. Szymberski Adam, właśc. dóbr z Obroczyzna	"	1	"	10	" "
591. Tyberski Alojzy, majster szewski z fam. i czeladź. z N. Sącza	"	9	"	10	pod Potokiem Nr. 4.

Razem rodzin 136 czyli 243 osób.

Pozostało z poprzedniej listy " 455 " 861 "

Od otwarcia Zakładu było razem rodzin 591 czyli 1104 osób.

Krynica dnia 10 Lipca 1877.

Franciszek Wagner,
polit. inspektor zdrojowy.